



NA PODBÓJ RAJU – ODKRYCIA GEOGRAFICZNE

ELŻBIETA PAPROCKA

SCENARIUSZ LEKCJI

Program nauczania historii w szkole ponadpodstawowej w zakresie rozszerzonym

opracowany w ramach projektu

**„Tworzenie programów nauczania oraz scenariuszy lekcji i zajęć wchodzących
w skład zestawów narzędzi edukacyjnych wspierających proces kształcenia ogólnego
w zakresie kompetencji kluczowych uczniów niezbędnych do poruszania się na rynku pracy”**

dofinansowanego ze środków Funduszy Europejskich w ramach
Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój, 2.10 Wysoka jakość systemu oświaty

WARSZAWA 2019

Redakcja merytoryczna – Marta Milewska
Recenzja merytoryczna – Beata Falkowska
Jadwiga Iwanowska
Jan Bielecki
Urszula Borowska

Redakcja językowa i korekta – Editio

Projekt graficzny i projekt okładki – Editio

Skład i redakcja techniczna – Editio

Warszawa 2019
Ośrodek Rozwoju Edukacji
Aleje Ujazdowskie 28
00-478 Warszawa
www.ore.edu.pl

Publikacja jest rozpowszechniana na zasadach wolnej licencji Creative Commons –
Użycie niekomercyjne 4.0 Polska (CC-BY-NC).
<https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/deed.pl>

Temat:

Na podbój raju – odkrycia geograficzne

Klasa/czas trwania:

II/45 minut

Cele

Uczeń:

- charakteryzuje przyczyny wielkich odkryć geograficznych, dostrzegając związki pomiędzy przyczynami politycznymi (ekspansja Turków, zakończenie reconquisty) a społecznymi (poszukiwanie przez rycerstwo Hiszpanii i Portugalii nowych źródeł dochodów), gospodarczymi (deficyt złota i srebra, utrudniony handel ze wschodem) i kulturowymi (humanistyczna ciekawość świata, postęp techniczny, rozwój nauki);
- opisuje wyobrażenia Europejczyków o świecie u schyłku średniowiecza;
- omawia przebieg najważniejszych wypraw odkrywczych i ich skutki;
- wyjaśnia jakie znaczenie miało wprowadzenie podziału wpływów pomiędzy Hiszpanię i Portugalię.

Metody/techniki/formy pracy:

- praca z tekstem źródłowym;
- praca w grupach.

Środki dydaktyczne:

- <https://epodreczniki.pl/a/DDKT9XZpB>.

Opis przebiegu lekcji:

1. Nauczyciel omawia przyczyny odkryć geograficznych, wskazując na zależności między nimi. Omawiając rozwój techniki morskiej, wykorzystuje ilustracje i informacje dostępne w e-podręczniku: <https://epodreczniki.pl/a/DDKT9XZpB>.
2. Następnie wybrany uczeń przedstawia przygotowaną w ramach pracy domowej prezentację o wyobrażeniach i wiedzy Europejczyków u schyłku średniowiecza.

Nauczyciel zwraca uwagę, że Europejczycy poszukiwali drogi morskiej do Indii i były różne koncepcje dotarcia do celu.

3. Następnie nauczyciel dzieli klasę na grupy:

Grupa I

przygotowuje informacje o wyprawach Portugalczyków w XV w. Wykorzystuje informacje z podręcznika oraz źródła i odpowiada na pytania:

Jakie cele osiągały wyprawy Portugalczyków w XV w.? Kiedy i komu udało się dołączyć drogą morską do Indii? http://www.zsp2.legionowo.pl/upload/szkola_podstawowa/2012-2013/publikacje/historia/w-odk_geogr/wie_od_geog.pdf.

Grupa II

przygotowuje informacje o wyprawie Krzysztofa Kolumba.

Wykorzystuje informacje z podręcznika oraz źródła i odpowiada na pytania:

Dlaczego Krzysztof Kolumb zdecydował się płynąć na zachód? Czyje wsparcie uzyskała wyprawa? Jakie były jej cele i osiągnięcia? Mapa Toscanellego:

- <https://www.techpedia.pl/index.php?str=tp&no=16923>;
- <https://www.techpedia.pl/index.php?str=tp&no=16923>;
- Krzysztof Kolumb o odkryciu Ameryki, M. Sobańska, s. 33;
- zadanie 18: https://cke.gov.pl/images/_EGZAMIN_MATURALNY_OD_2015/Arkusze_egzaminacyjne/2012/czerwiec/historia/historia_pr.pdf.

Grupa III

przygotowuje informacje o wyprawie Ferdynanda Magellana i niebezpieczeństwach i chorobach podczas wypraw dalekomorskich w tych czasach.

- Antonio Pigafetta o podróży Magellana, w: Sobańska-Bonaduruk, Wiek XVI–XVIII, s. 47;
- Jean Mocquet o trudach morskich podróży..., Wiek XVI–XVIII w źródłach, s. 48.

4. Uczniowie przedstawiają efekty swojej pracy, nauczyciel ewentualnie uzupełnia brakujące informacje.

Następnie uczniowie analizują mapę podziału świata pomiędzy Hiszpanią a Portugalią: <https://epodreczniki.pl/a/DDKT9XZpB>.

Nauczyciel omawia skutki podziału stref wpływów. Ocenia pracę uczniów na lekcji, stosując zasady ocenia kształtującego.

Komentarz metodyczny

Podczas lekcji uczniowie pracują w grupach, co sprzyja kształtowaniu kompetencji kluczowych. Prezentację potrzebną podczas lekcji może wykonać w domu uczeń ze SPE wynikającymi z choroby przewlekłej; zaniedbań środowiskowych, niepowodzeń edukacyjnych. Uczeń zdolny może przygotować quiz w aplikacji Quizizz.